

Irodalom Éjszakája

2024

Debrecen Belváros
május 31. – június 2.

A TÚLSÓ PART

Amióta az ember először találkozott a tengerrel, izgatja a fantáziáját, mi van a nagy vízen túl, hol és milyen lehet a túlsó part. Mitológiák épülnek rá, mesés történetek őrzik az utazók kalandjait, akik messze földről hoznak híradást, kincseket, mutatványokat. A túlsó parton valami más van, valami idegen, ami egyszerre vonzó és félelmetes. A mindenkori otthonos itt és az örök ismeretlen ott képződik meg ebben a távolságban. A kikötő pedig az itt és az ott összeérésében megképződő sajátos hely.

A költő, az író krónikása az élet tengerén tett utazásoknak, és akadnak köztük olyanok, akik elérnek a túlsó partokra, s hírmondóként visszatérnek olvasóik, hallgatóik közé. Nagy segítségünkre vannak abban, hogy legyen ismeretünk az ismeretlenről, az idegenről, a másról, ami nincs az életünkben jelen, de mégis nagyon hasznos tapasztalatokat kínál a mindennapokban is.

Az idei Irodalom Éjszakáján ismét utazók sora érkezik hozzánk a nagyvilágból, hozzák tapasztalataikat a túlsó partokról, amelyek egyszerre lesznek majd furcsák és ismerősek. Úgy érezhetjük majd magunkat, mintha egy kikötői piacon vagy kiskocsmában hallgatnánk az izgalmasabbnál izgalmasabb történeteket, melyeket jobbnál jobb mesélők adnak elő nekünk. Van miért idén is felkerekednünk, hisz mire véget érnek az irodalom idei éjszakái, sok jó történettel, sok kincssel leszünk gazdagabbak.

dr. Puskás István

Debrecen Megyei Jogú Város alpolgármestere
a debreceni Irodalom Éjszakája fővédnöke

BEVEZETÉS AZ ÁTKELÉSBE

Ahol felsejlik a túlsó part, ott lennie kell egy határvonalnak, ami az innensőt a túlsótól elválasztja. Folyó, kerítés, fal, egy hegy, vörös vonal, a tudat vagy a lét határa, olykor érzelmi gát, morális akadály. Valami, amin átlépve, átevezve, átúszva-mászva vagy átvergődve egy minőségileg más, jobbára ismeretlen térbe érkezünk, ahová átjutni a legtöbbször kockázatos vagy egyenesen tilos, de lehet épp az ellenkezője is, elhozhatja a békét, a megnyugvást, helyreállíthatja a rendet.

Mert ami odaát van, az egyszerre tűnhet rémisztőnek és csábítóknak is. Ami innen nézve, a szokásaink, hagyományaink, a tudásunk, vallásunk és meggyőződésünk szerint idegen, ártalmas vagy veszélyes odaát, az egy elviselhetetlen és méltatlan helyzetből tekintve a bajtól, háborútól és viszálytól való megszabadulást jelentheti.

Az élet végén is a túlsó part vár. És túloldalon áll az is, aki különbözik tőlünk. Átmeneti korokban, nagy világválságok idején, amilyenben most vagyunk, különösen éles kérdésként vetődik fel, hogy mit kezdünk ezekkel a partokkal. Omladozó, szűkös és elavult, ám jól belakott világunkon túl létezik-e másik, lebonthatóak-e a falak, és romlást vagy áldást hoz ránk az átkelés.

Az Irodalom Éjszakájának nem választhattak volna aktuálisabb és erősebb címet az ötletadók, és huszonnégyszer huszonnég ország huszonnég kiváló szerzőjének szövegei – még ha nem is mind a legfrissebb alkotások – sem szólhatnak sokrétűbben és húsba vágóbb módon arról, amiben vagyunk. Az írások legtöbbjében már bekövetkezett a baj, megtörtént az, amitől fenekestül felfordul az élet. Kicsúszik lábunk alól a talaj, és elvesz a saját part biztonsága. Elterjedt a hír, hogy marslakók érkeztek a földre, eltűnt egy gyerek, máshol egy nő, megáradt a folyó, vihar csapott le, hegyomlás indult, meghalt a családfenntartó apa vagy egy gyermek. Hőseinknek tehát nincs más választásuk, mint hogy a hirtelen támadt pánikot legyőzve megbirkózzanak a rájuk szabott csapással: menekülnek, kétségbeesetten kutatnak, harcolnak az elemekkel, koldulni indulnak, vagy szellemet idéznek. Olykor átkacsint valami félelmetes is a túlról: alakot ölt a gonosz, megjelenik a Sátán vagy akit a közösség ördögnek bélyegez, lesben állnak a zsidóvadászok, és gyilkolni indul a Waffen SS-tiszt.

Máskor nyoma sincs efféle rémületes ellenségnek, a két part mégsem érhet össze, mert a japán fiú és a gésának készülő lány szerelmét legyőzi a két part közti távolság, és a visszafogadott lánynak többé nem otthona a szülői ház.

Bár féli, sokat tud az ember a túlpartról. Akit a halál szele megérintett, vesztett már vagy épp elmenni készül, haldoklókat gondoz, álmat lát vagy kísértetekkel játszik, az mind kapiskálja, mi várja odaát. Sok ezer éve tanuljuk. Ám hogy mi lesz a világunkkal ma, a globális válság kellős közepén, amikor alapvető állapotunkká vált a létbizonytalanság, és mindennél világosabban látszik, hogy az egyik partról egy másik felé tartunk, még sejtésünk is kevés lehet.

Úgyhogy legyen ez az Irodalom Éjszakája bevezetés az átkelésbe. Most, hogy vadul tempózunk az áradó folyóban, kívánom, hogy érzünk biztonságban partot, és legyen az új föld nekünk való. Segítsen utunkon ez a huszonnégyszerű szöveg a túlsó partról.

Nagy Gabriella

az Irodalom Éjszakája szövegkurátora
a Litera.hu főszerkesztője

KIHAJÓZUNK!

Régóta vártunk erre az alkalomra: az emberi kíváncsiság, pontosabban annak irodalmi tükörképe középpontjában a felfedezés és a keresés örökös vágya áll, ezért idén elszántan átkelünk a túlsó partra. Mindezt a hatodik debreceni évadban, huszonnégy egyedi szöveggel a világ minden tájáról, az új színházi vezetés védőszárnyai alatt. Debreceni rajongóink a megszokottak mellett idén újabb felolvasóhelyszíneket ismerhetnek meg.

Az Irodalom Éjszakája márkanév garancia arra, hogy függetlenül attól, melyik parton vagyunk, a közönség a legjobb – a legkifinomultabb, a legütősebb, a legeredettebb vagy a leginkább szuggesztív – alkotásokból hallhat válogatást, amelyek az elmúlt évek során a két tucat résztvevő ország irodalmi talaján születtek. Idén két olyan szövegre is számíthatunk, amelyek szerzői korábban vagy frissen Nobel-díjjal kitüntetett írók.

Kedves látogatóink, reméljük, hogy élvezni fogják a túlsó partokra tett kiruccanásunkat, és sok új utast, jövőbeli lelkes rajongót vehetünk fel a fedélzetre a festői irodalmi tájakra vezető barangolásunkon. Jó szórakozást!

Adéla Gálová

az Irodalom Éjszakája projektvezetője
a Cseh Centrum igazgatónője

KÖSZÖNTŐ

„Túlsó part” mottóval rendezzük meg az Irodalom Éjszakáját, Debrecenben immár hatodszorra. Mottónk kapcsolódik egy aktuális jubileumhoz is, Magyarország 20 éves EU tagságához. Egy folyó ne elvlasszon, hanem az emberek keljenek át rajta – erről volt szó az Európai Unió nagyszabású bővítésénél is 20 évvel ezelőtt, amely a Duna menti országokat, Közép-Európát és észak felé egészen a Baltikumot érintette. Gondolatban még mindig „a folyón át” kell haladnunk, nem szabad felhagynunk azzal, hogy leküzdjük a minket elválasztó dolgokat, hidakat építsünk, és megismerjük a legkülönbözőbb embereket és kulturális kifejezésformájukat. Az irodalom egy különleges híd ehhez!

Idén 24 ország kulturális intézete vagy nagykövetsége vesz részt az Irodalom Éjszakáján. Külön köszönet az íróknak, akik a szövegeket megalkották, mint ahogy a fordítóknak is, akik ezeket magyarul is elérhetővé teszik számunkra, valamint a Csokonai Nemzeti Színház színművészeinek, akik a műrészleteket életre keltik. Minden EUNIC-tag nevében szeretnék köszönetet mondani a fő szervezőknek, a Cseh Centrum csapatának és a Csokonai Nemzeti Színháznak. Köszönettel tartozunk a Debreceni Német Kulturális Fórumnak a támogatásért és szervezői munkáért, valamint Debrecen városának és Dr. Puskás István alpolgármesternek a vendégszeretetért, az érdeklődésért és a támogatásért! Sok örömet kívánok az egész Európából és azon túlról érkező irodalmi élményekhez a Belváros hangulatos helyszínein!

Christian Autengruber

a EUNIC Hungary soros elnöke
az Osztrák Kulturális Fórum igazgatója

KEDVES IRODALOMKEDVELŐK!

A nyár felé tartva a Csokonai Nemzeti Színház Debrecen a hagyományaihoz híven idén is megrendezi Irodalom Éjszakája című programsorozatát. A háromnapos eseményen – amelyre ebben az évben 2024. május 31-én, június 1-jén és június 2-án kerül sor – huszonnégy ország szerzőinek legfrissebb prózai műveiből huszonnégy színművész nyolc helyszínen ad ízelítőt. A szövegek tematikája ezúttal a szimbolikus értelmű „Túlás part”, amely alatt más országba, más klimatikus vagy társadalmi körülmények közé történő száműztetést, az idegen közegehez való alkalmazkodás képességét illetve képtelenségét, vagy akár a családon belüli idegenség-érzetet lehet és kell érteni. Az európai országokon – a teljesség igénye nélkül Lengyelországon, Észtországon vagy épp Hollandián – kívül például Japánból vagy épp Dél-Koreából érkező szövegeket Debrecen ikonikus kulturális helyszínein, úgymint a Református Kistemplomban, a Szabó Magda Emlékház udvarán, vagy épp a DeSz24 kulturális terében minden este 7 órától hallgathatják meg. Várunk minden szépirodalmat kedvelőt egy kis nyáresti kikapcsolódásra!

Dr. Mátyássy Szabolcs

igazgató

Csokonai Nemzeti Színház Debrecen

Az Irodalom Éjszakája fő partnere

A Csokonai Nemzeti Színház Debrecen első és legnagyobb kőszínháza. Csaknem 160 évvel ezelőtt, 1865-ben adták át és 1915-ben vette fel Csokonai Vitéz Mihály nevét. 2012-ben kapott nemzeti színházi státuszt. Itt kezdték pályájukat olyan ismert színészek, mint Soós Imre, Mensáros László, Márkus László, Latinovits Zoltán és Hofi Géza. Az épületben játszott többek között Blaha Lujza és Honthy Hanna, Latabár Kálmán és Csontos Gyula is. Társulatunknak jelenleg is tagja a Kossuth-díjas Csikos Sándor, a Nemzet Színésze. A színház történelmi épülete az elmúlt években teljes külső- és belső felújításon esett át. Megtartotta történelmi hangulatát, de szolgáltatásaiban a legmodernebb igényeknek is megfelel. Nézőterén egy-szerre 560-an foglalhatnak helyet.

Mozgalmas volt az elmúlt időszak, mert a Csokonai Teátrum felújításával párhuzamosan 2022 augusztusában megnyílt színházunk új épülete is. A Csokonai Fórummal a debreceni színházi kultúra egy kilencezer négyzetméteres, az előadóművészetnek dedikált térrel bővült, mely magában foglalja a stúdiószínpadként működő 130 fős Kóti Árpád programok, a zenés kabaréknak, irodalmi, táncos és stand up comedy programoknak fenntartott Simor Ottó Orfeumot és a 350 fős Latinovits Zoltán termet. A nagyszínpadot korszerű emelő-süllyesztő technológiával szerelték fel, világítás- és hangtechnikája páratlan, és hazánk legnagyobb audiovizuális keverőpultja áll a rendezők, színészek és technikusok rendelkezésére.

A Csokonai Nemzeti Színház Debrecen három tagozattal: a prózai mellett énekkarral és tánctagozattal várja a közönségét Dr. Mátyássy Szabolcs igazgató és Szabó K. István művészeti vezető irányításával.

DORON RABINOVICI (1961)

Novellák, regények, esszék és színdarabok szerzője. Családja 1964-ben költözött Izraelből Bécsbe. 2000-ben doktorált történelemből a Bécsi Egyetemen. Nemcsak irodalmi, hanem politikai témájú szövegeket is ír. Főbb művei: *Suche nach M.* [M nyomában, 1999], *Ohnehin* [Különből is, 2004], *Anderorts* [Máshol, 2010], *Die Einstellung* [A beállítást, 2022]. A *földönkívüliek* [2017] első magyarul megjelent könyve. Regényeinek témája többek között az emlékezés, az ehhez való viszony, a náci múlt, az idegenség, az elvándorlás és a bécsi zsidó élet.

Felolvas: Bakota Árpád
május 31. | DESz24

A földönkívüliek

Fordította: Nádori Lidia

A rádióban bementek a szenzációs hírt: idegenek érkeztek a Földre. Az embereken úrrá lesz az izgatottság, az eufória és az ismeretlentől való félelem, ami súlyos zavargásokhoz vezet. A Sol alapította internetes gasztromagazin hamar az események középpontjába kerül. Elindítják a *Forráspont* című talkshow-t, amelyben szakértők, összeesküvéselmélet-hívók és az utca embere mondhatja el a történetekkel kapcsolatos véleményét. A regény sodró lendületű, sötét szatíra árulásról, megalkuvásról és a szenzációhajhász média felelősségéről egy olyan korban, ahol mindent a profit és az álhírek irányítanak.

Ezek a földönkívüliek nem azok a földönkívüliek. Nem hasonlítanak Spielberg kedves E.T.-jére, mint ahogy a földlakók viselkedése sem mindig csak emberi. Christian Autengruber igazgató, Osztrák Kulturális Fórum

JEROEN OLYSLAEGERS (1967)

A kortárs flamand irodalom egyik legmeghatározóbb alakja, és mint ilyen a néhány évvel ezelőtt kiadott *Védőr* című regénye révén ismerős lehet a hazai olvasóknak is. A tavaly megjelent *Vadasszony* című műve pedig az előző könyvéhez hasonlóan szintén egy vallomás, szintén egy jót akaró, ám végül mégis elbukó kisember története, melynek kulcsa ismét csak az elbeszélő személye. [www.ekultura.hu]

Felolvas: Papp István
június 1. | Debreceni Német Kulturális Fórum udvara

Vadasszony

Fordította: Fenyves Miklós

A regény fő színtere egy antwerpeni fogadó, ahol megelevenedik a 16. századi kereskedőváros sokszínű világa. A regény főhőse, a mindenki kedélyes vendéglátás nem akar kívülálló maradni, ám újra csak saját kirekesztettségével szembesül. Olyslaegers kivételes láttató erővel mutatja meg, hogyan lesz úrrá a gazdagságába belekényelmesedett, szabadságára és toleranciájára büszke városban néhány év leforgása alatt a széthúzás és a zűrzavar. Úgy forgat össze viszonyokat, indítékokat és nézőpontokat, hogy végül ember el nem választja egymástól az árulást és a jótetteket.

A regény sodró lendülettel vetíti eléink a 16. századi Antwerpen városát. A kavargó eseményeken átút a bánat és a kirekesztettség. A történet, a képi világ, a szereplők ábrázolása: mind hatalmas élmény – amit még magasabbra emel a fordító, Fenyves Miklós kiváló munkája, így Olyslaegers nyelvhasználatának szuggesztív ereje és meghatározó kifejezőmódja még intenzívebben hat.

Lénárt Zsuzsanna, Flandria Diplomáciai Képviselőtárs vezetője

Ausztria

Belgium (Flandria)

ALEK POPOV (1966–2024)

A *Londoni küldetés*, a *Fekete doboz* és több novelláskötet szerzője, rádiójátékok, játék- és dokumentumfilmek forgatókönyvírója. Dolgozott szerkesztőként, a Nemzeti Irodalmi Múzeum kurátoraként és diplomataként (kulturális attaséként a londoni bolgár nagykövetségen). A szófiai Gyermekkönyvház igazgatója és egy fiatalok részére kiadott folyóirat főszerkesztője, valamint a bolgár PEN Klub és a Bolgár Írószövetség sajtótitkára volt. Írásai magyar, szerb, cseh, lengyel, szlovén, dán, angol, német, francia, török, albán, szlovén nyelven is olvashatók. 2024. március 22-én hunyt el.

Felolvas: Edelényi Vivien
május 31. | Szent István park

Palaveev nővérek

Fordította: Krasztev Péter

A regény két szófiai középosztálybeli lázadó bájos ikerlány kalandjain keresztül mutatja be a második világháború és az azt követő két évtized bolgár, balkáni és nyugati történeseit – meglehetősen sajátos perspektívából. A két kajla tinilány nyughatatlan lelke hajlamos az eltévelyedésre, vannak gyenge pontjaik, de az erkölcsi iránytűjük mindig megmutatja a helyes irányt. Szokatlan hősnők, akik saját koruk majdnem összes – polgári-kommunista-partizán – ellentmondását ötvözik, és akik számára a történelmi materializmus és az osztályharc szigorú törvényei erős erotikus töltettel rendelkező kalandregénnyé válnak.

Az idei Irodalom Éjszakája bolgár felolvasásait a közelmúltban elhunyt neves szerző, Alek Popov emlékének szenteljük, akinek pazar humora, metsző iróniája és életteli párbeszédei örökre velünk maradnak.

Plamen Pejkov igazgató, Bolgár Kulturális Intézet

PETRA SOUKUPOVÁ (1982)

Prága- és forgatókönyvíró, a legsikeresebb kortárs cseh szerzők egyike. Könyveit debütálásától kezdve mind az olvasók, mind a kritika elismeréssel fogadta, hét felnőtteknek szóló és négy gyerekkönyvét rangos irodalmi díjakkal jutalmazták. Műveiben családi kapcsolatok felszíne alá nyújt betekintést, mestere a szereplői pszichológiai megformálásának. *Eltűnés* című elbeszéléskötete magyarul is megjelent a Napkút kiadó gondozásában; Soukupová a könyvből készült film, az *Egy kis időre* forgatókönyvét is maga írta. Prágában él a lányával és két kutyájával.

Felolvas: Majzik Edit
június 1. | Gambrinus köz, könyvesbolt

Eltűnés

Fordította: J. Hahn Zsuzsanna

Petra Soukupová elbeszélői tehetsége ebben a kötetben is megmutatkozik: mindhárom történetben valamilyen súlyos traumát kénytelen feldolgozni egy család, Soukupová pedig lenyűgöző hitelességgel tárja olvasói elé a szereplőkben zajló pszichológiai folyamatokat. Szövegeinek nyelvezete ezzel szemben távolságtartó és könnyed. Letehetetlen, mégis megrázó olvasmány.

Amikor Jakub elveszíti a lábát, elnyeri szülei gondoskodó figyelmét. De hogyan változik meg a dinamika egy olyan családban, amelyik még ettől is többet veszít? Eme szülői rémálomnak a Soukopovára jellemző emberközeli feldolgozása arra emlékeztet, hogy milyen fontos a szeretet és a nagylelkűség kinyilvánítása a kapcsolatokban.

Adela Gálová igazgatónő, Cseh Centrum

Bulgária

Csehország

SZON HONGGJU (1975)

A dél-koreai Csongupban született, tanulmányait a szülői Dongguk Egyetem koreai nyelv és irodalom szakán végezte. Íróként 2001-ben debütált. Műveit a természetesség és egyszerűség jellemzi, őszinteséggel és komolyan vizsgálja a világot, mégsem áll meg a realisztikus ábrázolásnál. Szon egyedülálló képzelőerejével és humorával könyörtelenül tárja fel az emberi lét igazságait. Angolul olvasható művei a *Tuesday River* (Kedd folyó, 2014) című novella és a *The Muslim Butcher* (A muszlim hentes, 2016) című regény.

Felolvas: Kiss Gergely Máté

június 1. | Debreceni Református Kistemplom

Kedd folyó

Fordította: Kiss Marcell

A folyó lélekkel és akarattal rendelkező entitás, vízével gyerekeket csalogat, máskor embereket nyel el és kotrógépekkel hadakozik. A hozzá kapcsolódó mítoszok mellett ugyanakkor nagyon is valóságos, emberek megélhetése és jövője függ a mederkotrától, mely Dél-Korea modernizációs törekvéseit is szimbolizálja. Vajon ki kerül ki győztesként a fejlődés és a növekedés modern megszállottjainak a folyó ellen folytatott, mániás harcából?

Szon Honggjut az emberi lét mélysége, az igazság keresése éppúgy foglalkoztatja, mint a sors iróniája. Kedd folyó című novellája Dél-Korea modernizációs folyamatainak tömör ábrázolása a folyókotrást végző három generáció történetén keresztül. Munkásságáért hazájában többször is kitüntették, 2018-ban Yi Sang Irodalmi Díjat nyert.

Yu Hye Ryoung igazgatónő, Koreai Kulturális Központ

INDREK HARGLA (1978)

Valódi neve Indrek Sootak, Hargla néven 1998-ban kezdett publikálni. Sci-fi műveivel számos alkalommal nyerte el az Ész Stalker-díjat, regényei egyre előkelőbb helyet értek el a sikerlistákon. Népszerűsége tovább nőtt, amikor 2010-ben útjára indította történelm krimi-sorozatát a középkori Tallinn Melchior nevű patikáriusáról. A sorozat hét kötetet számít, magyarul eddig hat jelent meg a Metropolis Media Group gondozásában. 2023-ban az Ész Hét keretében Magyarországon is látható volt az első kötet alapján készült egész estés mozifilm.

Felolvas: Tokai Andrea

május 31. | Debreceni Református Kistemplom

Melchior és a Gotlandi Ördög

Fordította: RácZ Nóra

Tallinn, AD 1433. A városban pusztító tűzvész követően Melchior titokzatos fellelmezést kap egy levélben: a Gotlandi Ördög Tallinnba érkezik, és a patikárius élete veszélyben forog. Ugyanekkor egy haldokló kalmár kéri segítségét egy régi gyilkosság felderítésében. Az egyetlen nyom, amin elindulhat, néhány ezüstbross, melyek Lívöld másik püspöki székhelyére, Tartuba vezetik a patikust. Mindeközben Lübeckben Melchior fia a bérgyilkosok céhének tagjává válik. A *Melchior és a Gotlandi Ördög* Indrek Hargla történelm krimi-sorozatának hatodik része.

A Melchior és a Gotlandi Ördög izgalmas detektívregény, de remek olvasmány a történelem iránt érdeklődők számára is. Indrek Hargla az olvasóit az Úr 1433. évének Tallinnjába kalauzolja, ahol a patikus, Melchior Wakenstede egy gyilkosságot derít fel. A középkori Tallinn leírása olyan jó és pontos, hogy könnyedén Melchior mellé képzelheted magad.

Raul Toomas, az Ész Köztársaság magyarországi nagykövete

Dél-Korea

Észtország

AKI OLLIKAINEN (1973)

A közép-finnországi Äänekoskiban született. A Jyväskyläi Egyetemen társadalompolitikát hallgatót, emellett pedig fényképész szakképesítést is szerzett. Ollikainen regényeket és gyermekverseket ír. Debütáló regénye, az *Éhségév* 2012-ben elnyerte a *Helsingin Sanomat* folyóirat irodalmi díját, és jelölték Finnország legrangosabb irodalmi elismerésére, a Finlandia-díjra. A mű 2015-ben szerepelt a nemzetközi Booker-díjra jelölt könyvek listáján is. Ollikainen feleségével és két iskolás körülgyermekével Helsinkiben, Lohjában él.

Felolvas: Újhelyi Kinga

május 31. | Gambrinus köz, könyvesbolt

Éhségév

Fordította: Kovács Otília

Éhség annak a kismacskának a neve, amelyet Paju-Lauri zsákba kötött és a jégbe vágott lékbe dobott. Így gondolkodik Matalaena a fagyos hózáporban, miközben kimerülten tapossa a havat, lábával mindig gondosan anyja nyomába lépve. A végtelen tél és a kíméletlen éhség állatként fordítja szembe egymással az embereket. Míg a kis Matalaena családjával együtt vándorol, azzal a valóssággal szembesül, amelyet ma már elképzelünk is nehéz. Aki Ollikainen a nagy éhségévek közepébe repíti olvasóit, abba az időszakba, amikor a halál színe a fehér volt, és a fehérség mindent elborított.

Az *Éhségév* című regény csekély oldalszámú, de nagy üzenetet hordozó irodalmi alkotás, mind eddig elhallgatott történelmi témája, mind pedig rendkívül szép nyelve miatt. Szeretném meghívni az Irodalom Éjszakája vendégeit, hogy hallgassunk meg együtt egy részletet a regényből.

Riikkamari Muhonen igazgatónő, Finnagora

ANNE EEKHOUT (1981)

2014-ben debütált regényíróként a *Dagma* című regényével. A 2021-ben megjelent *Mary* kiváló kritikákat kapott a sajtóban. Ez Eekhout negyedik regénye, amelyet tizenhárom nyelvre fordítottak le. Valamennyi regényét jelölték rangos holland irodalmi díjakra. A *Nicolas és a világ eltűnése* című könyve a legjobb fiatal felnőtteknek szóló könyv díját kapta.

Felolvas: Balázs-Bécsi Eszter

június 2. | Debreceni Német Kulturális Fórum udvara

Mary

Fordította: Wekerle Szabolcs

„A *Mary, avagy Frankenstein születése* a gótikus regényírás feszültséggel teli kis remekműve. Eekhout zseniális regénye titokzatos, megható és meggyőző portrét fest Maryról és felejthetetlen remekművének kialakulásáról. Nem kell Shelley-kutatónak lenni ahhoz, hogy élvezzük Eekhout sajátos gótikus romantikáját.” (The Financial Times)

Mary Shelley, a híres költő, Percy Shelley szerelme tizenkilenc évesen írta meg legendás, műfajteremtő regényét, a Frankenstein. Anne Eekhout azt mutatja be, ki ez a fiatal lány, milyen hatások érték, milyen nehézségekkel sújtotta az élet, milyen érzések kavargtak benne, mielőtt megalkotta művét. A Mary komor, magával ragadó hangulatú könyv, amit élmény volt fordítani.
Wekerle Szabolcs fordító

Finnország

Hollandia

AHARON APPELFELD (1932–2018)

A mai Ukrajna területén született, és gyermekként átélte a holokauszt borzalmaait: elvesztette édesanyját és elszakadt apjától. A háború után Izraelbe emigrált, ahol 1960-ban újra találkozott az édesapjával. Mivel korábban kölcsönösen hallottnak hitték egymást, a viszontlátás öröme olyan érzelemdús volt, hogy Appelfeld nem volt képes műveiben említeni. Regényei, amelyekre mélyen hatott traumatikus múltja, az emlékezet, az identitás és az emberi lét témáit járják körül. 2018-ban hunyt el, gazdag irodalmi örökséget hagyva maga után.

Felolvas: Mercs János

június 2. | Szabó Magda Emlékház udvara

A vadászat

Fordította: Ács Gábor

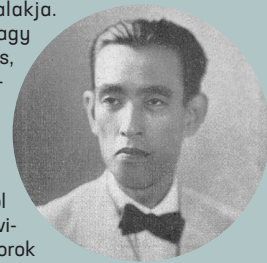
Az elbeszélés egy határ menti területre való utazásról szól. A halász elviszi Janeket, akinek a gondolatait a történet során nyomon követhetjük, a tavak környékére vadászni. A halász helyi lakos, és fiatalabb korában zsidókra vadászott. Janek és a halász útjuk során megpillantanak egy csoport zsidót, akiket a halász sikertelenül próbál levadászni. A szövegben használt vadászati kifejezések (falka, halraj, madárraj), a zsidók dehumanizálása és Janek érzelmei állandó ellentétben és feszültségben állnak.

A vadászatban Aharon Appelfeld mesterien szövi a túlélés és az emberi alkalmazkodás kísérteties történetét a háború sötétségében. A szerző költői prózával és megrendítő történetmeséléssel mutatja be az emberi természet összetettségét és a remény kitartó erejét.

Ledniczky Livia igazgatónő, Merkaz – Héber és Izraeli Kulturális Központ

NAGAI KAFÚ (1879-1959)

A naturalizmus irányzatának kiemelkedő alakja. Elsősorban Zolát tekintette példaképnek, de nagy hatással volt rá Toulouse-Lautrec művészete is, az éjszakai bárokban, mulatókban töltött esték inspirálta világ. Fő témája a városi kultúra, melyben a kései Edo-kor (1603–1868) letűnt világa keveredik a nyugatiasodó Meidzsi-korral (1868–1912). Műveinek szereplői a múlt és a jelen diszharmonijában élnek, és a konfliktusoktól terhes tokiói életből hol a múltba, hol a nyugati világba vágnak. A múlt viruló gésái a már letűnt korok törekény szépségét testesítik meg írásaiban.

Felolvas: Pálóczi Bence

június 1. | Szent István park

Szumida

Fordította: Kolozsvári Papp László

Az 1909-ben megjelent regény a Szumida folyó környéki nosztalgikus óvárost idézi meg. A történet egy tizenhét éves fiú és egy tizenöt éves lány reménytelen szerelmét ábrázolja. A folyó partján bolyongó fiúnak, Csókicsinek nincs más választása, mint elfogadni, hogy nem teljesülhet be szerelmük O-Itóval, akit gésának adnak. Ugyan a lány gésaként megtalálja önmagát, de sajnos az élet Csókicsi nélkül sodorja őt tovább. A Szumida hősei a hanyatló-újjialakuló Tokió festői díszletei között, reménykedve keresik útjukat, de a fiú végül fájdalomában véget vet az életének.

Amikor Nagai Kafu megidézi egy régi, keserű, de mégis gyönyörű szerelmet, hasonló érzéseket kelthet egy japán olvasóban, mint bennünk Krúdy Gyula. A magunk mögött hagyott korok nosztalgiaja és a szépségkeresés kultusza meghatározza a kor irodalmát, mely egy megtalált szerelmeslelélként tárja fel előttünk a régi és az új kor között sodródó szerelmeket.

Erdős Veronika programszervező, Japán Alapítvány

Izrael

Japán

OLGA TOKARCZUK (1962)

Az egyik legolvasottabb lengyel író, könyvei 34 nyelven jelentek meg. Végzettsége szerint pszichológus. Dolgozott viselkedészavaros serdülők pszichiátriai gondozóintézetében és pszichoterapeutaként. Tanulmányozta Jungot, ami hatással volt írásaira is. Az ismertséget *Ősör és más idők* valamint *Nappali ház, éjjeli ház* című regényei hozták meg számára. Könyveit számos lengyel és nemzetközi irodalmi díjjal jutalmazták. *Nyughatatlanok* című művéért 2018-ban a Nemzetközi Booker-díjat is elnyerte. Életművéért 2019-ben megkapta az egy év késéssel kiosztott, 2018-as irodalmi Nobel-díjat.

Felolvas: Szécs Evelyn
június 31. | Anisufni

Nyughatatlanok

Fordította: Hermann Péter

Olga Tokarczuk könyvének hősei nomádok, örök utazók, akik között találkozhatunk számos ismert és kevésbé ismert történelmi szereplővel is. Mind saját határaikon túllépő figurák, akikkel együtt a Világegyetem végtelenségét élhetjük át, amíg tart az utazás. Tokarczuk fantáziával és provokációval teli történetei korunk felszíne alá vezetnek olvasójukat, emberi létezésünk valódi mélységeibe. Ez a regény egyszerre szól az emberi testről, az életről, a halálról, a mozgásról és a vándorlásról.

Olga Tokarczuknak 2019-ben ítéltek oda az irodalmi Nobel-díjat és ezzel egy csopásra a legismertebb kortárs lengyel szerzővé lépett elő. A Nyughatatlanok az ember lenyűgöző fizikai és szellemi szövetét tárja az olvasó elé. Vándorlás időn és téren keresztül, lebilincselő könyv az emberi lét, tudás és megismerés hatáiról, az emberi kapcsolatok útvesztőiről. Dominika Teske igazgató, budapesti Lengyel Intézet

DANUTĖ KALINAUSKAITĖ (1959)

Kaunasban született. 1983-ban diplomázott a Vilniusi Egyetemen litván nyelv és irodalom szakon. 12 évig dolgozott a *Moksleivis* (Iskolás) folyóirat szerkesztőségében. 2003 óta a Litván Irodalom- és Folklor Intézet Kiadói Központjának szerkesztője. Első regénye 2023-ban látott napvilágot, 1987 óta 3 esszé- és elbeszéléskötete, valamint egy általa összeállított novellaválogatás jelent meg. 2017-ben a Litván Nemzeti Díjjal tüntették ki.

Felolvas: Vranycz Artúr
június 2. | Szent István park

Sosem tudhatod, mi vár rád a sarkon túl

Fordította: Laczházi Aranka

A novella a szerző *Sosem tudhatod* című, mágius realizmustól átitatott kötetében jelent meg, amely a hétköznapi emberek mindennapjainak sokszínűségét, bonyolult emberi kapcsolatokat, betegségeket, haláleseteket és a megpróbáltatásoknak ellenálló hősöket tár elénk. Kalinauskaitė sikeresen ötvözi az esszé és a novella műfaját. A peremhelyzet, a szembesülés állapota érdekli, egyszerre vizsgálja a mindennapi élet és a létezés kihívásait, szembelállít életet és halált. A könyv 2009-ben elnyerte a Litván Írószövetség díját.

Mielőtt kézbe vennél egy új könyvet, sosem tudhatod, hogy megváltoztatja-e az életedet, ahogy azt sem sejtethed előre, hogy mi vár rád a sarkon túl... Arra invitálom Önöket, hogy hallgassanak bele az egyik legjelentősebb kortárs litván író munkásságába, és hagyják magukat elvarázsolni. Mindaugas Rukštelė, a Litván Köztársaság magyarországi nagykövete

Lengyelország

Litvánia

REGŐS MÁTYÁS (1994)

Ferencvárosban született. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett magyar-hittan szakos tanári diplomát, jelenleg ugyanott az Irodalomtudományi Doktori Iskola hallgatója. Kutatási területe Bereményi Géza művészete. Eddig három önálló kötete jelent meg: a *Patyk Fedon élete* (verseskötet), a *Tiki* (regény) és a *Lóri és a kihalt állatok* (ifjúsági regény). 2021-ben a Khelidón-díjat, 2022-ben a Gérecz Attila-díjat, 2023-ban a Magyar Írószövetség Debüt-díját nyerte el. Jelenleg Budapesten él, két gyermeke van.

Felolvas: Kránicz Richárd
június 2. | Anisufni

Valami édeset

A novella elbeszélője egy fiatalember, aki nagybátyját látogatja meg a szeretetotthonban. A novella a látogatás jelen ideje mellett emléktöredékeket villant fel, melyek az elbeszélő tudatához köthetők, és a nagybácsi fiatalságát, aranykorát mutatják be. A jelen és egy szociális intézmény nyomorúsága kerül szembe a múlt és az ifjúság romolhatatlanságával. Regős nyelvi megoldásai, mondatkezelése helyenként Konrád György prózáját, jelenetézése, filmszerűsége Bereményi Géza szövegvilágát idézi meg. A novella az *Eső c.* folyóiratban jelent meg, szerepel *Az év novellái 2023 c.* antológiában.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium képviseletében, a külföldi magyar kulturális intézeti hálózat szakmai irányítójaként köszöntöm Önöket. Az *Irodalom Éjszakája* idei programjában Regős Mátyás novellájával képviseljük a magyar kortárs irodalmat. Kíváncok az irodalmi sétához kellemes időtöltést, elmélyülést és szellemi feltöltődést.

Csaba Gábor kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkár, Kulturális és Innovációs Minisztérium

RACHEL CUSK (1959)

Kanadában született, gyerekkora óta Angliában él. A nőiesség és a társadalmi szatíra témái központi szerepet játszanak munkáiban. A nemzetközi hírnevet az *Egy élet munkája* című, szikár, néhal szatírába hajló memoárja az anyává válásról, illetve a válását feldolgozó *Utójáték* hozták el számára. Nagy kritikai sikert kiváltott regénytrilógiája (*Körvonal*, *Tranzit*, *Babérok*) magyar nyelven is olvasható. Booker-díjra jelölt legújabb regénye, *A vendégház* 2021-ben jelent meg Nagy-Britanniában.

Felolvas: Varga Klári
június 2. | DEMKI - Belvárosi Alkotóműhely udvara

A vendégház

Fordította: Nádor Zsófia

Egy középkorú nő, M. meghív egy híres művészt a vendégházába, a távoli lápvidékre, hogy ott alkosson. Nem hagyják nyugodni a férfi festményei, és abban bízik, a bennük megtalált művészi látásmód őt is közelebb viszi majd saját életének rejtélyéhez. Ám ahogy a hosszú, száraz nyár beköszönt, a férfi provokatív jelenléte felkavarja a visszavonultan élő család nyugalmát. *A vendégház* a bezáródás regénye – a női sorsról és a férfikiváltságokról, az emberi kapcsolatok geometriájáról és az életünket átszövő erkölcsi kérdésekről gondolkodtat el. És emlékeztet arra, hogy a művészet kockázatos játék – amennyire felemelő, éppannyira romboló is lehet.

"Miért élünk olyan fájdalmasan a történeteinkben?" Rachel Cusk legújabb regénye erre keresi a választ – a könyv portré egy nőről és a szabadságról. Tarján Edina kulturális programvezető, British Council

Magyarország

Nagy-Britannia

RALF ROTHMANN (1953)

Schleswigben született, és a Ruhr-vidéken nőtt fel. Az általános iskola után kőművesnek tanult, majd több évig az építőiparban dolgozott, később pedig egyéb szakmákban. Könyvei világszerte népszerűek, *Tavasszal meghalni* című regényét több mint húsz nyelvre fordították le. A mű főszereplői a korábbi háborús regényekben negatív hősök lettek volna. Rothmann új szempontot hozott a háború művészi feldolgozásának világába, amely nemcsak hazájában, de egész Európában új gondolatokat ébresztett. Díjai: Thomas Mann-díj 2023, Uwe Johnson-díj 2018, Kleist-díj 2017.

Felolvas: Ráckevei Anna

május 31. | Debreceni Német Kulturális Fórum udvara

Tavasszal meghalni

Fordította: Szijj Ferenc

A tizenhét éves Walter egy uradalomban dolgozik. 1945 márciusában besorozzák a Waffen-SS kötelékébe a legjobb barátjával együtt. Míg a barátja, Friedrich egy harcoló alakulathoz kerül, Walter sofőr lesz a hadtápnál. Mindketten Magyarországon teljesítenek szolgálatot. Walter tanúja lesz a háború borzalmainak, és egy eltávozáson, amelyet bátorságával érdemel ki, megpróbálja megkeresni Székesfehérvár környékén elesett apja sírját. Az egységéhez visszatérve megtudja, hogy a barátja dezertálni akart, elkapták, ki fogják végezni, és ő is tagja lesz a kivégzőosztagnak.

Ralf Rothmann Tavasszal meghalni című regénye a háború elleni könyv, ugyanakkor az életről is szól – az életről válságos időkben. Rendkívül olvasmányos történet, amely 1944 végén játszódik Magyarországon – történelmi és mégis kortárs egyszerre.

Miriam Bruns igazgatónő, Goethe Intézet

JON FOSSE (1959)

Negyven éve ír regényt, drámát, verset, elbeszélést, gyerekkönyvet és esszét nynorsk nyelven. A világhírt a drámáinak köszönheti, sokan a mai Ibsenként emlegetik, ám színművei láttán inkább Beckett jut az eszünkbe. Műveit több mint ötven nyelvre lefordították, számos kötete magyarul is olvasható. Színműveit az 1997-es dunaiújvárosi bemutató óta játsszák magyar társulatok. 2023-ban Nobel-díjjal jutalmazta a Svéd Akadémia „újító darabjaiért és prózájért, amelyek hangot adnak a kimondhatatlannak”.

Felolvas: Pál Hunor

május 31. | DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely udvara

A másik név. Szeptológia 1.

Fordította: A. Dobos Éva

Fosse eddigi leghosszabb műve, az 1250 oldalon át egyetlen pont nélkül hömpölygő hétrészes *Szeptológia* című regényfolyam első kötete, melyet azután kezdett el írni, hogy föl hagyott a drámaírással, abbahagyta az ivást, és katolizált. A szerző „lassú prózának” nevezte írásmódszerét: az egyszerű történeteket elbeszélő mondatok versszerűen tagoltak, így áramlanak a szuggesztív elbeszéléseken át, mely nem más, mint egy szerteágazó gondolatfolyam művészet és Isten természetéről, alkoholizmusról, barátságról, szerelemről és az idő múlásáról.

Két part között mint egy végtelen történet megannyi apró kis részlete zajlik az élet többnyire szürke, hétköznapi történéseivel. Ebből az egyetemes elbeszélésből kiragadott negyedórányi részt kínálunk Jon Fosse félreismertetlen hangján nem csak rajongóknak.

Petke Emese, Norvég Nagykövetség

Németország

Norvégia

DONATELLA DI PIETRANTONIO (1962)

Az Abruzzo tartománybeli Pennében él, gyerekfogorvosként dolgozik. Első regénye, a *Mia madre è un fiume* (Anyám egy folyó, 2011) elnyerte a Tropea-díjat. Az ezt követő *Bella mia* (Szépségem) 2014-ben bekerült a Strega-díj jelöltjei közé, és megkapta a Brancati-díjat. A *viSSzaadott lány* bejárta az egész világot, 23 nyelven jelent meg, és 2017-ben elnyerte a Campiello-díjat. Magyarul ez az első könyve. Folytatása, a magyarul szintén olvasható *Haláznegyed* (2023) pedig bekerült a Strega-díjért versenyző 12 regény közé.

Felolvas: Wessely Zsófia
június 1. | DESz24

A visszaadott lány

Fordította: Todero Anna

Donatella Di Pietrantonio stílusa sajátos, kissé érdes, mégis csupa ragyogás. Rendkívüli finomsággal formálja történeteit. Egy kislány egy bőrönddel becsenget egy idegen lakásba. Amikor kinyílik az ajtó, húga, Adriana áll előtte kócosan, és résnyre szűkült szemmel fürkészi – még sosem találkoztak. Így indul a történet, egy kiskamasszal, aki egyik napról a másikra elveszít mindent: a kényelmes otthont, a legjobb barátnőit, a szülők feltétel nélküli szeretetét. Pontosabban azokét, akiket egészen addig a szüleinek hitt. A „viSSzaadott lány” számára, ahogy a faluban nevezik, új élet kezdődik.

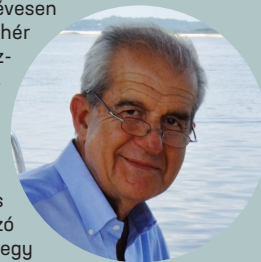
Donatella Di Pietrantonio története megérinti a hallgatóság szívét. A könyv oldalain emberi sorsok, élet és halál, szegénység és gazdagság fonódnak össze, és megelevenedik a szerző szülőföldje, Abruzzo tartomány tájainak vadsága és harmóniája.

Michele Sità, az Olasz Kultúrintézet munkatársa

Olaszország

ALMEIDA FARIA (1943)

Alentejo szülőtte. Filozófia szakon végzett. 19 évesen jelent meg első regénye, a *Rumor Branco* (Fehér zaj), amely formabontó nyelvezetével kultusz-könyv lett, az igazi áttörést mégis az 1965-ös *A Paixão* (Passió) hozta meg neki. Ez és három későbbi regénye alkotja a Luzitán tetralógiát. Lisszabon egyik rangos egyetemén évtizedekig tanított esztétikát, művészet- és irodalomelméletet. Esszéket, elbeszéléseket és színműveket is ír. Magyarul egy novellája (A magányos álmodozó sétái, 1985), egy kisregénye (A hódító, 1995) és egy úti esszéje (A világ suttagása, 2022) olvasható, műveit számos nyelvre lefordították.

Felolvas: Gelányi Bence
június 2. | Debreceni Református Kistemplom

A hódító

Fordította: Lukács Laura

A hódító egy lenyűgöző és provokatív regény, a portugál történelem és a modern társadalom összeütközésének izgalmas vizsgálata, mely megkérdőjelezi a történelem által ránk kényszerített sztereotípiákat. A történet középpontjában Dom Eugénio áll, egy titokzatos fiú, akire csecsemőként a halászek találnak rá a tengerparton, és azon nyomban összefüggésbe hozták az eltűnt híres portugál uralkodóval, Sebestyén királlyal. Faria merész módon kifigurázza a történetírás szerint szűz királyt, obszcén és szexuális vágyakkal fűtött fiúként ábrázolva őt.

Almeida Faria, az egyik legfontosabb XX. századi portugál regényíró, A hódító című, 1990-ben megjelent művében merész paródiát rajzol Sebestyén királyról, akinek eltűnése egy 1578-ban lezajlott csatában a portugál kultúra egyik legfontosabb mítoszává vált.

João Miguel Henriques igazgató, Camões Intézet Portugál Nyelvi Központ

Portugália

MIRCEA CĂRTĂRESCU (1956)

Költő, prózaíró, esszéista, irodalomkritikus. A posztkomunista időszak egyik legtöbbet díjazott és legtöbbet fordított román írója, több mint 30 kötete jelent meg 23 nyelven. Legutóbbi regénye 2022-ben láttott napvilágot *Theodoros* címmel. Gyakran emlegetik az irodalmi Nobel-díjra esélyesek között. A Román Írószövetség és a PEN Románia tagja, a Bukaresti Egyetem professzora. Számos rangos nemzetközi elismerése közül a legutóbbi a 2023-ban a Los Angeles Times Book Prize for Fiction díja.

Felolvas: Bolla Bence
június 2. | DESz24

Ada Kaleh

Fordította: Koszta Gabriella

A Dunán, Románia és Szerbia között létezett egy 2 km hosszú és 800 m széles, ösidők óta lakott kis sziget, egy mediterrán oázis a vizek közepén. Egy hely, ahol minden sarkon kávé és török édesség fogadta az odalátogatót. Ada Kaleh szigetét 1972-ben elnyelte a víz. A katasztrófa egy zsarnoki ujjcsettintéssel jött, és a Föld egyik legszebb helye úgy tűnt el, mintha soha nem is létezett volna. Mircea Cărtărescu egyes szám első személyben vall erről novellájában.

Cărtărescu a csak legendákból és a képzeletéből ismert, víz alatti, eltűnt szigetre emlékezve rövid lírai novellájában egy gyermek érését és fantáziáinak változásait festi meg, egyúttal egy legendákra érzéketlen, kegyetlen korszak képét is megidézi.

Ioana Anghel igazgatónő, Budapesti Román Kulturális Intézet

JESÚS MONCADA (1941-2005)

Egy Ebro-parti kis bányászvárosban, Mequinsában született. Szülővárosa meghatározó eleme munkásságának: legtöbb története itt játszódik. Író és műfordító, a modern katalán próza egyik legnagyobb hatású alkotója. Első elbeszéléskötete, a *Balkérről jött történetek* 1973-ban jelent meg először katalán nyelven. Legismertebb regénye *A folyók városa*. Számos irodalmi díjjal ismerték el munkásságát, és megkapta a Szent György-keresztet is, a legrangosabb kitüntetést Katalóniában. Műveit húsz nyelvre fordították le. Az íróson kívül festőként és fotósként is tevékenykedett.

Felolvas: Csata Zsolt
június 2. | Gambrinus köz, könyvesbolt

A folyópart szirénje

Fordította: Nemes Krisztina

Moncada első novelláskötete tizenhat rövid történetet tartalmaz. Az író páratlan humorral és szeretettel örökíti meg a szülőföldjén élő emberek mindennapjait: bányászok, kávéház-tulajdonosok, villamosvezetők, pékek kelnek életre sorai között. Elbeszélései színesek: hol vidámak, hol szomorúak, megjelenik bennük a félelem és a magány, de a barátság és egyfajta kisvárosi idill is. A novellákat egy csipetnyi fantasztikummal is megbolondítja, ezáltal a műveiben teremtett légkör egyszerre tetszik valóságosnak és mesebelinek.

Jesús Moncada számtalan díjjal elismert, katalán nyelven alkotó aragón író. Műveit a víz jelenléte uralja – kevés alkotó írt ilyen sokat a folyóról. Írásai vonzanak: először csak a lábujjunk hegye, majd egész testünk elmerül bennük. Meglepnek, felfrissítenek és átkelésre csábítanak szavai.
Javier Valdivielso Adrioizola igazgató, Cervantes Intézet

Románia

Spanyolország

HEINZ HELLE (1978)

Filozófiát tanult Münchenben és New Yorkban, reklámügynökségeknél dolgozott szövegíróként, és elvégezte a Svájci Irodalmi Intézetet Bielben. Eddig négy regénye jelent meg, számos irodalmi díjat nyert. Felesége Julia Weber svájci író, két gyermekükkel Zürichben élnek.

Felolvas: Komlódy Márk

június 1. | DEMKI - Belvárosi Alkotóműhely udvara

A felrobbanó kerozin megnyugtató hangja

Fordította: Adamik Lajos

Mi történik: A filozófus kudarcot vall abbéli kísérletében, hogy a tapasztalatról szóló elméletét össszhangba hozza a saját tapasztalatával. Egy férfi elbukik abbéli kísérletében, hogy szeressen egy nőt. Egy férfinak sikerül elmennie egy kocsmába, és megnéznie egy facimeccset.

Miről szól: A kora reggeli kávé ízésről és a tudat problémájáról. Egy New York-i német diákról, egy férfiról és egy nőről. Egy gyermekről, aki nem születik meg. A szerelemről és annak eltűnéséről. A filozófiáról szól. És a futballról.

Miről szól valójában: A *felrobbanó kerozin megnyugtató hangja* egy regény a boldogságról.

Heinz Helle tehetsége már első regényében, A felrobbanó kerozin megnyugtató hangjában megmutatkozott. A könyv a finom érzékelés és a részletes megfigyelés mesterműve, amely a tudat határait kutatja. A cselekmény hátterbe szorítja a néha már-már tudományos önmegfigyelés.

Hambuch Dóra, Svájci Nagykövetség

SILVESTER LAVRÍK (1964)

Dráma- és prózaíró, rendező, publicista és képzőművész, végzettségét tekintve szlovák nyelv és művészeti nevelés szakos tanár. Dolgozott tanárként, kreatív igazgatóként egy reklámügynökségnél, valamint a zlíni Városi Színház művészeti vezetője és a Rádío DEVÍN igazgatója volt. Az *Allegro barbaro* (2002) című novelláskötettel debütált. *Vasárnapi sakkpartik Tisóval* (2016) című kötete bekerült az Anasoft litera tízes döntőjébe, a Renédíj döntőjében Ján Johanides-díjjal jutalmazták. Több mint húsz színdarabot írt. 2007-ben *Hry* címmel öt drámából álló gyűjteményt adott ki.

Felolvas: Horváth Julianna

június 1. | Szabó Magda Emlékház udvara

Vasárnapi sakkpartik Tisóval

Fordította: Mészáros Tünde

Silvester Lavrík regényét a szlovák állam idején (1939-1945) lezajlott események ihlették. A valós szereplők és a mesteri fikció ötvözése zökkenőmentesen váltakozó perspektívát kínál Tisó elnökről, a szlovák történelem rendkívül ellentmondásos alakjáról. A szerző nem a "nagy politikatörténet" lenszében keresztül közelíti meg a szlovák állam háborús időszakának témáját, hanem egy kisváros mindennapjai érdeklik. Behatóan vizsgálja a totalizáló ideológiák hétköznapi életre gyakorolt hatását, és a politika által a családi kötelékek véghez vitt rombolásra is rávilágít.

A regény, amelyet egy mostoha korszakban kibontakozott szerelem ihletett, azoknak az embereknek a történeteit meséli el, akik megélték e kor megpróbáltatásait. A szerző rámutat a szlovák történelem egy problémás fejezetére, arra készítve honfitársait, hogy kritikusan szemléljék és vállalják érte a felelősséget.

Michaela Pánisová Ležáková igazgató, Szlovák Intézet Budapest

Svájc

Szlovákia

GAŠPER KRALJ (1974)

Szabadúszó író és fordító, valamint aktivista Szlovéniában, Mexikóban, és Guatemalában, ahol terepkutatást végzett szociálantrópológiai doktori disszertációjához. Néhány évig Katalóniában élt, ahol spanyol szerzőket fordított, és itt írta meg első regényét (Rok trajanja; Használati idő), amely elnyerte a legjobb debütáló regénynek járó Cankar-díjat. Második regénye, a *Škrbine* (Töredékek) 2021-ben kiérdemelte a legjobb eredeti irodalmi műnek járó Cankar-díjat, illetve jelölték az Európai Unió irodalmi díjára.

Felolvas: Takács Dániel
május 31. | Szabó Magda Emlékház udvara

Használati idő

Fordította: Rajsli Emese

A regény névtelen főhőse szokatlan munkát végez: palliatív ápoló, és szorongását naplórírással enyhíti. Amikor van állása, és emberek haldokolnak körülötte, többé-kevésbé kézben tartja a dolgokat. Amikor nincs munkája, a világa szétesni látszik. Rendszeres találkozásai ivócimboráival és társával, Katarinával mindinkább rövidülnek, kimeríti a folytonos rohángálás és bujkálás. Egyre jobban kétségbeesik, ahogy alibit próbál keresni a büntetteihez, amelyek talán nem is azok, és egyre inkább elmagányosodik, ahogy az egészbe belekeveri a barátait, akik talán nem is a barátai.

Gašper Kralj díjnyertes könyve egy pszichológiai dráma, amely a haldoklás fontos témáját járja körül. A főszereplő naplóján keresztül nehéz helyzeteket és az emberi élet utolsó szakaszának különböző aspektusait dolgozza fel, megfűszerezve egy kis fekete humorral. Inspiráló és elgondolkodtató mű.
Tjaša Vučko konzul, Szlovén Köztársaság Nagykövetsége

SZERHIJ ZSADAN (1974)

A háború sújtotta Ukrajna vezető irodalmi alakja, társadalmi aktivista. Írásai az identitással – többek között az etnikai hovatartozással, a nyelvvél és a politikai hovatartozással – kapcsolatos küzdelmeket tükrözik, amelyekkel egy támadás alatt álló nemzet polgárai szembesülnek. Könyveiben olyan karakterek szerepelnek, akiket a háború érintett a Donbászban, Ukrajna azon régiójában, ahol ő maga is felnőtt. Hősei ellenséges és erőszakos tájon küzdenek ukrán identitásukért.

Felolvas: Vékony Anna
június 1. | Anisufni

A diákokthón

Fordította: Körner Gábor

A 2017-ben megjelent regény tíz évvel ezelőtt, az Ukrajna elleni orosz agresszió kezdetén játszódik, és három napot beszél el egy tanár életéből, aki elindul, hogy hazavigye unokaöccsét a megszállt területen lévő bentlakásos iskolából. A szerző megmutatja, hogyan válik a valóság hirtelen apokaliptikussá, az ismerős táj pedig halálos veszélyek és váratlan szövetségek földjévé. A regényt az Európai Unió támogatásával megvalósuló *Határhelyzetek* sorozatban jelentette meg a Magvető Kiadó.

Regény a háborúról a civilek szemszögéből. Egy kísérlet arra, hogy ezt a háborút ne a katonák, ne az újságírók, ne a politikusok, hanem a frontvonalon élő egyszerű ukránok szemével lássuk.

Balog István, Ukrajna magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője

Szlovénia

Ukrajna

ÚTMUTATÓ AZ IRODALOM ÉJSZAKÁJÁHOZ

- A felolvasásokra 8 helyszínen párhuzamosan kerül sor 19:00 – 21:30 között, a szabadtéri helyszínekhez esőhelyszínt biztosítunk.
- Minden helyszínen egy adott szerző művének 10-15 perces részlete hangzik el 19.00, 19.30, 20.00, 20.30, 21.00 órai kezdéssel.
- Az egyes helyszínek az egymást követő napokon különböző országok irodalmából adnak ízelítőt.
- Mindenki maga állíthatja össze aznapi irodalmi barangolásának útvonalát, ehhez nyomtatott térképet adunk segítségül.
- A programon való részvétel ingyenes és előzetes regisztrációt nem igényel.
- Az Irodalom Éjszakája Debrecenben is kiemelt figyelmet fordít az akadálymentességre: minden nap lesz 3, siket és nagyothalló érdeklődők számára jelnyelvre tolmácsolts felolvasás, a programfüzetben és a honlapon pedig feltüntetjük, mely helyszínek elérhetők mozgásukban korlátozott vendégeink számára.

Szeretne értékes könyvcsomagot nyerni?

Vegyen részt az Irodalom Éjszakája felolvasásain!

Küldje el másnap 10 óráig az irodalomejszakaja@gmail.com e-mail-címre az adott napon elhangzott szövegekre vonatkozó kérdések közül legalább háromra a helyes választ, és esélyessé válik a nyereményre.

A kérdéseket május 27-től megtalálja az irodalomejszakaja.hu weboldalon, valamint a rendezvény ideje alatt a helyszíneken hozzáférhető térképes kalauz hátoldán.

Ha Önre mosolyog a szerencse, egész nyárra ellátjuk olvasnivalóval. Sorsolás naponta, a nyerteseket e-mailben értesítjük.

Doron Rabinovici – Lukas Beck
Jeroen Olyslaegers – Koen Broos
Aki Ollikainen – Jonne Räsänen, Otava
Olga Tokarczuk – K. Dubiel, Lengyel Könyvintézet
Danutė Kalinauskaitė – Monika Pożerskyté
Rachel Cusk – Laura Pannack
Ralf Rothmann – Heike Steinweg, Suhrkamp Verlag
Jon Fosse – Agnete Brun
Donatella Di Pietrantonio – Valuska László
Jesus Moncada – Xordica Editorial
Gašper Kralj – Nastja Frey Gorše

Anisufni

[Piac u. 43.]

Debrecen belvárosa számos gyönyörű épülettel, megannyi kellemes parkkal és nagyszerű kávézóval éri el, hogy mindenkinek felejthetetlen élményben legyen része. A belváros romantikájának azonban részét képezik olyan helyszínek is, amelyek a figyelmetlen szemlélődő tekintete elől könnyen rejtve maradhatnak. A Piac utca 43. szám alatt található kapu alatt átlépve egy kellemes kis teret fedezhetünk fel, ahol bármikor eltölthetünk egy-két nyugodt pillanatot.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. LENGYELORSZÁG | Szép Evelin

június 1. UKRAJNA | Vékony Anna

június 2. MAGYARORSZÁG | Kráncz Richárd | 20:00

A

Debreceni Német Kulturális Fórum udvara

[Batthyány u. 24.]

2004-ben a Debreceni Német-Magyar Kulturális Egyesület kezdeményezésével jöhetett létre a Batthyány utca 24. szám alatt található közösségi tér. Küldetése kezdetektől fogva az, hogy a német kultúrához kapcsolódó legkülönbözőbb programokkal pezdítse fel a város mindennapjait: filmvetítésekkel, koncertekkel szolgál a látogatók számára, de nyelvtanfolyamok és fordítói tevékenység is folyik az épületben. Közvetlen szomszédságában található a Desz24 és a Holland-Flamand Kulturális Központ.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. NÉMETORSZÁG | Ráckevei Anna | 21:00

június 1. BELGIUM (Flandria) | Papp István | 19:00

június 2. HOLLANDIA | Balázs-Bécsi Eszter

Esőhelyszín: Debreceni Német Kulturális Fórum (nem akadálymentes)

B

Debreceni Református Kistemplom

[Révész tér 2.]

A Piac utca és a Széchenyi utca sarkán álló épület a belváros képének meghatározó eleme. 1726-ban eredetileg barokk stílusban épült, majd később a neoromán irányzat szerint alakították át. Tornyát valamikor sisak fedte, azonban az alföldi szelek újra és újra diadalmaskodtak felette - így a XX. század elején bástyaszerű kialakítással újjátették meg, életre hívva ezzel a csonka jelzőt.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. ÉSZTORSZÁG | Tokai Andrea

június 1. DÉL-KOREA | Kiss Gergely Máté | 21:00

június 2. PORTUGÁLIA | Gelánji Bence

C

DEMKI Belvárosi Alkotóműhely udvara

[Szent Anna u. 18., bejárat a Batthyány utca 18. felől]

A Belvárosi Alkotóműhely épülete – a Szent Anna utca 16. számmal együtt – Reviczky-házak néven ismert, mivel ezen házak egyikében lakott Reviczky Menyhért, Debrecen polgármestere 1843-1847 között. A telek hátsó traktusában az 1760-as évek előtt már biztosan állt a városi kúria. Széchenyi István Reviczky Menyhért meghívására több ízben is látogatást tett a házban. A polgármester későbbi leszármazottai 1892-ben beépítették a telek utcafronti traktusát is, amelynek terveit Berger Jenő készítette el. A '70-es években a Thuróczy György vezetésével működő Alföld Színpad tartotta itt foglalkozásait. Az évek során a Városi Könyvtár Olvasótermének is otthont adott, jelenleg a DEMKI intézményegysége. Olyan közösségi térként működik, ahová a képző- és iparművészek iránt érdeklődő amatőr és profi közönséget várják.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. NORVÉGIA | Pál Hunor

június 1. SVÁJC | Komlódý Márk

június 2. NAGY-BRITANNIA | Varga Klári

Esőhelyszín:

DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely (nem akadálymentes)

D

DESz24

[Batthyány u. 24.]

Debrecen első sétálóutcájában, hangulatos környezetben, a Batthyány utca 24. szám alatt található ez a 19. század elején épült, felújított, műemlék jellegű épület, amelyben a korábban Múterem Galériaként is ismert b24 Galéria működött. Jelenleg itt tevékenykedik a Debreceni Német Kulturális Fórum és a Debreceni Holland-Flamand Kulturális Központ, továbbá itt található a DESz24, a Debreceni Egyetemi Színház működtette kulturális (szín)tér is, amely színházi előadásoknak, koncerteknek, kiállításoknak, street art eseményeknek ad helyet az underground eseménytérben és nyaranta a tágas belvárosi belső udvarban egyaránt.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. AUSZTRIA | Bakota Árpád | 19:00

június 1. OLASZORSZÁG | Wessely Zsófia

június 2. ROMÁNIA | Bolla Bence

Gambrinus köz – könyvesbolt

[Piac u. 26.]

A belváros legszebb és legforgalmasabb területén, a Piac utca mentén található a Gambrinus köz, egy igazán hangulatos utca bárokkal és üzletekkel. A felolvasások helyszíne, a volt könyvesbolt könnyen elérhető és kellemes környezetben biztosít szórakozást.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. FINNORSZÁG | Újhelyi Kinga | 20:00

június 1. CSEHORSZÁG | Majzik Edit | 20:00

június 2. SPANYOLORSZÁG | Csata Zsolt | 20:00

Szabó Magda Emlékház udvara

[Kossuth u. 35., a Debreceni Református Kollégium
Dóczy Gimnáziumának udvarán]

Az irodalmi emlékház a Debreceni Református Kollégium Múzeumának filiáléja. 2017 óta működik az író nő egykori iskolájának, a Dóczy Leánynevelő Intézetnek az udvarán. A különálló épület a bejárat előtt elhelyezett 19. századi korszakos lány szobrával a Matula világát idézi. Az alkotás az egyik legnépszerűbb Szabó Magda-regényben, az *Abigél*-ben a beteljesíthető emberi vágyak szimbóluma, az emlékezhelyen pedig az eredeti tárgyakkal valószínűsített, képzeletbeli világba hív. Az emlékház 2017-ben bekerült a Debreceni Értéktárba, 2018-ban szakmai elismerést kapott.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. SZLOVÉNIA | Takács Dániel

június 1. SZLOVÁKIA | Horváth Julianna

június 2. IZRAEL | Mercs János

Esőhelyszín: Szabó Magda Emlékház (nem akadálymentes)

Szent István park

2024 elején elkészült egy jelentős belvárosi fejlesztés: a Dósa nádor téren befejeződött a mélygarázs építése, és ezzel részben maga a tér is átalakult. A mélygarázs feletti területen így új parkkal gazdagodott a város, amely üde színfoltként illeszkedik az Orbán-ház öblébe, és tökéletes közösségi térként szolgál a nyári napsütésben. A parkban csodálatos zöld területen élvezhetik a látogatók a programokat.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

május 31. BULGÁRIA | Edelényi Vivien

június 1. JAPÁN | Pálóczi Bence

június 2. LITVÁNIA | Vranycz Artúr | 19:00

Esőhelyszín: Vojtina Bábszínház (nem akadálymentes)

Térkép

- A Anisufni**
Piac u. 43.
- B Debreceni Német Kulturális Fórum udvara**
Batthyány u. 24.
esőhelyszín: Debreceni Német Kulturális Fórum
- C Debreceni Református Kistemplom**
Révész tér 2.
- D DEMKI - Belvárosi Alkotóműhely udvara**
Szent Anna u. 18.,
bejárat a Batthyány u. 18. felől
esőhelyszín: az Alkotóműhely belső tere
- E DESz24**
Batthyány u. 24.
- F Gambrinus köz - könyvesbolt**
Piac u. 26.
- G Szabó Magda Emlékház udvara**
Kossuth u. 35., a Debreceni Református Kollégium
Dóczy Gimnáziumának udvarán
esőhelyszín: Szabó Magda Emlékház
- H Szent István park**
esőhelyszín: Vojtina Bábszínház

Felolvasó színművészek

Bakota Árpád

Balázs-Bécsi Eszter

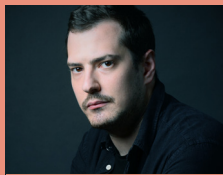
Bolla Bence

Csata Zsolt

Edelényi Vivien

Gelényi Bence

Horváth Julianna

Kiss Gergely Máté

Komlódy Márk

Kránicz Richárd

Majzik Edit

Mercs János

Papp István

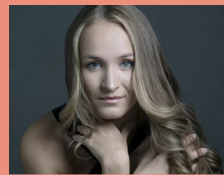
Pál Hunor

Pálóczi Bence

Ráckevei Anna

Szép Evelin

Takács Dániel

Tokai Andrea

Újhelyi Kinga

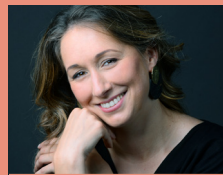
Varga Klári

Vékony Anna

Vranquez Artúr

Wessely Zsófia

A 10-15 perces felolvasások
19:00 és 21:30 között
félóránként ismétlődnek.

május 31.

június 1.

június 2.

A	Anisufni	LENGYELORSZÁG Olga Tokarczuk Szép Evelin	UKRAJNA Szerhij Zsadan Vékony Anna	MAGYARORSZÁG Regős Mátyás Kránicz Richárd
B	Debreceni Német Kulturális Fórum udvara	NÉMETORSZÁG Ralf Rothmann Ráckevei Anna	BELGIUM (Flandria) Jeroen Olyslaegers Papp István	HOLLANDIA Anne Eekhout Balázs-Bécsi Eszter
C	Debreceni Református Kistemplom	ÉSZTORSZÁG Indrek Hargla Tokai Andrea	DÉL-KOREA Szon Honggju Kiss Gergely Máté	PORTUGÁLIA Almeida Faria Gelányi Bence
D	DEMKI - Belvárosi Alkotóműhely udvara	NORVÉGIA Jon Fosse Pál Hunor	SVÁJC Heinz Helle Komlódý Márk	NAGY-BRITANNIA Rachel Cusk Varga Klári
E	DESz24	AUSZTRIA Doron Rabinovici Bakota Árpád	OLASZORSZÁG Donatella Di Pietrantonio Wessely Zsófia	ROMÁNIA Mircea Cărtărescu Bolla Bence
F	Gambrinus köz - könyvesbolt	FINNORSZÁG Aki Ollikainen Újhelyi Kinga	CSEHORSZÁG Petra Soukupová Majzik Edit	SPANYOLORSZÁG Jesús Moncada Csata Zsolt
G	Szabó Magda Emlékház udvara	SZLOVÉNIA Gašper Kralj Takács Dániel	SZLOVÁKIA Silvester Lavrík Horváth Julianna	IZRAEL Aharon Appelfeld Mercs János
H	Szent István park	BULGÁRIA Aleks Popov Edelényi Vivien	JAPÁN Nagai Kafú Pálóczi Bence	LITVÁNIA Danutė Kalinauskaitė Vranycz Artúr

CSAPATUNK

Projektvezető: Adéla Gálová

Szövegkurátor: Nagy Gabriella

Művészeti vezető: Szabó K. István

Dramaturg: Mispál Attila

Rendező: Mispál Attila

Csokonai Nemzeti Színház Debrecen munkatársak:

Marosán Gréta, Némethy Norbert, Iván Aurél

Deutsches Kulturforum munkatársak:

Horváth Andrea, Gert Loosen, Ujszászi Anna

Social media: Babús Julianna

Grafika: Mesterházy Ákos

Web: Orbók Áron

Színészportrék: Gálos Mihály Samu, Éder Vera

Helyszínfotó: Károlyi Péter / Debrecen csodái, Löki Viktor, Máthé András

Sajtókapcsolat: Iván Aurél (ivan.aurel@csokonaiszinhaz.hu)

Projektkoordinátor: Gál Róbert, Némethy Norbert, Segesdi Móni

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.

A programfüzet szerkesztése május 22-én lezárult.

Az esetleges változások miatt kérjük,

kísérje figyelemmel az Irodalom Éjszakája

honlapját, Facebook- vagy Instagram-oldalát!

Az Irodalom Éjszakája szervezője

EUNIC

EU National Institutes
for Culture

A EUNIC az Európai Unió Nemzeti Kulturális Intézeteinek Hálózata. A EUNIC Hungary a Magyarországon működő európai uniós nemzeti kulturális intézetek ernyőszervezete, melynek nagykövetségek is társult tagjai lehetnek.

A EUNIC az eleven, toleráns és nyitott kultúra támogatója Magyarországon, Európában és szerte a világon. A civil társadalom támogatása és az európai nemzetek közötti kölcsönös megértés elősegítése céljából a hálózat kulturális projekteket és más programokat szervez. A EUNIC Hungary rendszeres programjai az Európai Nyelvi Köztér és a Mozisziget nevű nyári szabadtéri filmvetítés-sorozat a Margitszigeten, illetve a Budapest mellett Debrecenben is megrendezett Irodalom Éjszakája.

RÉSZTVEVŐ KULTURÁLIS INTÉZETEK ÉS NAGYKÖVETSÉGEK

PROJEKTVEZETŐ:

Bolgár Kulturális Intézet

EMBASSY OF ESTONIA
BUDAPEST

FINNAGORN

Ministry of Foreign Affairs of the
Netherlands

MERKAZ
Hebrew & Israeli Cultural Center
The Jewish Agency for Israel

Israelitai Állam Nagykövetsége
MAGYARORSZÁG

JAPAN FOUNDATION

LENGYEL
INTÉZET
BUDAPEST

Litván Köztársaság
Magyarországi
Nagykövetsége

DEBRECENI
EGYETEM

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

BRITISH
COUNCIL

GOETHE
INSTITUT

Norvég Nagykövetség

CAMÕES
INSTITUTO
DA COOPERAÇÃO
E DA LÍNGUA
PORTUGUESA
MUNICÍPIO DE LISBOA E GOVERNO DE LISBOA

Institutul Cultural Român
Roman Cultural Institute

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Svájc Nagykövetség Magyarországon

SPANYOL
NAGYKÖVETSÉG
BUDAPEST

SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG
BUDAPESTI NAGYKÖVETSÉGE

Ukraina Magyarországi
Nagykövetsége

TÁMOGATÓ:

**DEUTSCHES
KULTURFORUM**
DEBRECEN

Debrecen

DEBRECEN
irodalom

irodalomejszakaja.hu

irodalomejszakaja

irodalomejszakaja@gmail.com

IrodalomEjszakaja2024

IÉ2024
